

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

05.11.2018 г.

Асоциацията на индустриалния капитал в България в медиите

Fermer.bg

✓ Работодатели срещу скока на фермерските осигуровки

Земеделското министерство също е против вдигането на вноските с 60%, но парламентът ще решава

Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) обяви, че категорично не подкрепя идеята за шоково увеличаване с 60% на минималния осигурителен доход на регистрираните земеделски производители, предвидено в проектозакона за бюджета на Държавното обществено осигуряване (ДОО) през 2019 г.

Както Фермер.БГ съобщи, Националният осигурителен институт (НОИ) и Министерският съвет предложиха осигурителният праг за фермерите, които работят извън фирми, догодина да се вдигне рязко от 350 лв. на 560 лв. на месец. Проектът предвижда минималния осигурителен доход за самоосигуряващите се лица в страната да се повиши през 2019 г. – от 510 лв. на 560 лв. АИКБ възразява и срещу това повишение.

„Категорично не подкрепяме заложените в Бюджет 2019 г. административно налагани политики по доходите без съгласието на социалните партньори, а някои от тях – и без проведени консултации и преговори“, коментира Асоциацията, като подчертава, че като цяло не подкрепя проекта на бюджет на ДОО за следващата година.

Работодателите определят като необосновано и планираното административно увеличение на минималната работна заплата (МРЗ) от 510 лв. на 560 лв. през 2019 г. „Преговорите между работодателите и синдикатите за изработване на прозрачен механизъм за определяне на размера на МРЗ отново са в „задънена улица“. Министерството на труда и социалната политика трябва да положи усилия за завършване на процеса на преговорите, а дотогава МРЗ трябва да не се променя“, подчерта АИКБ.

Оттам допълват, че вместо отмяна на минималните осигурителни прагове, които от три години не се договарят, отново се получава необосновано административно увеличение на минималния осигурителен доход като следствие на увеличената минимална работна заплата.

По време на заседание на парламентарната Комисия по земеделие министър Румен Порожанов обяви, че според Министерството на земеделието, храните и горите (МЗХГ) предлаганото увеличение на минималния праг е много рязко, но парламентът е институцията, която трябва да вземе окончателното решение. Срещу шоковото повишение на минималния осигурителен доход за регистрираните земеделски стопани се обяви и браншовият синдикат на КНСБ.

Предложеният скок осигуровките ще засегне регистрираните земеделски стопани у нас, които са близо 95 000. Една част от тях - онези, които вече са пенсионери, имат право като самоосигуряващи се лица сами да решат дали да продължат да правят осигурителни вноски.

News.bg

✓ Нощният труд може да е ад на едно или друго място, но в никакъв случай не е евтин

Автор: Теодор Дечев, директор "Индустриални политики", член на НСТС от 2003 до 2012 г.

От известно време насам, Конфедерацията на труда "Подкрепа" поставя на висок глас въпроса за нощния труд, вредата от него и неговото заплащане. Синдикалистите огласяват нови изследвания, които според тях показват, че вредата от нощния труд е по-голяма от предполагаемата до сега. Едновременно с това, те поискаха допълнителното възнаграждение за нощен труд да бъде повишено от 0,25 лева / час на 2,55 лева / час или казано математически - хиляда процентово увеличение.

Тук ние няма да дискутираме здравните аспекти на полагането на нощен труд. Може да се каже, че има много висока степен на съвпадение на мнението на работодателите и на синдикалистите за нощния труд. И едните и другите не се прехласват по него. Нощният труд повишава многократно риска от трудови злополуки и производствени аварии и всичко това не е по сърце нито на работниците, нито на работодателите.

Доста по-дискусионен е въпросът за размера на допълнителното възнаграждение за нощен труд. По принцип хората, които не са запознати с "кухнята" на индустриалните отношения, могат да бъдат и шокирани, когато прочетат, че минималният размер на това възнаграждение, фиксиран с Наредбата за структурата и организацията на работната заплата от януари 2007 година е в размер на 0,25 лв./час.

Тук ключовата фраза е "минимално допустим размер". Действително, преди 11 години по някакъв начин, след някакви преговори се е стигнало до числото 25 стотинки за час. Човек би се запитал - как е възможно такава "мижава" стойност да се задържи цели 11 години до днес? Отговорът е прост - тази стойност просто не се прилага навсякъде, където има колективно договаряне в България.

Вместо да се занимават със стойността, фиксирана по регулативен път, синдикалистите и работодателите просто са си свършили работата на отраслово (браншово) ниво, както и в редица отделни предприятия. В подписаните между тях

колективни трудови договори - на отраслово ниво или на ниво отделно предприятие са договорени стойности, които в много пъти надхвърлят минималната стойност от "националния стандарт" установен с държавната регулация.

Затова и никой не посреща с каквото и да е притеснение или принципно несъгласие искането на КТ "Подкрепа" за изменение в чл. 8 от Наредбата за структурата и организацията на работната заплата, иначе казано - увеличаването на допълнителното трудово възнаграждение за нощен труд. Може обаче да се дискутира по реалностите в отделните икономически дейности и отрасли и по това как точно да се процедира.

От наша страна беше направен анализ на 38 (тридесет и осем) броя отраслови или браншови колективни трудови договора, като точните формулировки на текстовете, третиращи уреждането на допълнителното възнаграждение за нощен труд за представени дословно в даденото на края Приложение № 1.

От анализа се вижда, че уреждането на размера на допълнителните възнаграждения за нощен труд е масова, би могло да се каже дори "поголовна" практика при колективното договаряне на отраслово или браншово ниво.

Договорените размери на допълнителното възнаграждение за нощен труд варират в широки граници, като в почти всички случаи значително надвишават предвидената в националната регулация минимална стойност от 25 стотинки на час. От тази гледна точка е некоректно да се говори, че в България нощният труд "струва 25 стотинки на час". Навсякъде, където има колективно договаряне, било на отраслово / браншово равнище или на нивото на отделното предприятие, са налице договорености, които в много пъти надхвърлят утвърдената на национално ниво минимална стойност от 0,25 лв./час.

Изключение правят само отрасъл "Водоснабдяване, канализация и пречистване на водите" и отрасъл "Горско стопанство" (и стопанисване и контрол). В отрасъл "Водоснабдяване, канализация и пречистване на водите" от 2012 година насам устойчиво се договаря допълнително възнаграждение за нощен труд в размер на 0,30 лева / час. В отрасъл "Горско стопанство" са договоряни размери на допълнителното възнаграждение за нощен труд от 0,35 лева / час.

В тези два отрасъла, собствеността е подавяващо държавна (в горското стопанство) или общинска и държавна (във Вик сектора). В последния случай, изключение прави концесионираното водоснабдяване на София, но там за "Софийска вода" си има отделен колективен трудов договор със значително по-високи параметри от тези в браншовия КТД. Може да се посочи, че отново излиза, че държавата и общините са едва ли не лоши работодатели, поне ако съдим по договарянето на този показател.

Иначе, многообразието на договорените размери за допълнителното възнаграждение при полагане на нощен труд се вижда пределно ясно. Договорености за допълнителното възнаграждение за нощен труд на отраслово равнище няма само в отраслите "Металоиндустрия" и "Туризъм".

За отрасъл "Металоиндустрия" можем с чиста съвест да приемем, че договарянето на допълнителното възнаграждение за нощен труд е оставено за колективните трудови договори на ниво предприятие и от това работниците нищо не са загубили. Доброто състояние на колективното договаряне на ниво отделно предприятие в отрасъла е добре известно и се потвърждава и от синдикалните лидери на браншово равнище. Колективни трудови договори от предприятията от отрасъла са печелили награди за най-добър колективен трудов договор, учредени от синдикатите.

Така например, в предприятието "М+С Хидравлик" и в редица технологично свързани с него предприятия, допълнителното възнаграждение за нощен труд е 1,00 лева/час, иначе казано - колкото е за лекарите, според техния отраслов КТД.

За отрасъл "Туризъм" има дори изричен запис в цитираните колективни трудови договори, че допълнителното възнаграждение за нощен труд се договаря на ниво отделно предприятие, но там наистина би могло да се изрази по-скептично отношение на ефективността на колективното договаряне като цяло.

За всички останали разгледани отрасли допълнителното възнаграждение за нощен труд варира от 0,50 лева / час (браншови КТД в отрасъл "Птицевъдна промишленост", сключен на 01.06.2013 г.) до 1,7375 лева / час (отраслов КТД в отрасъл "Строителство", сключен на 17.02.2015 г.).

Някой по-наблюдателен читател би казал, че и двата приведени тук отраслови колективни трудови договора са с изтекъл срок. Това е точно така, но в България няма практика, след изтичане на колективен трудов договор, дадено предприятие да се връща към минималните национални стандарти, докато се сключи нов колективен трудов договор. Напротив, масовата практика (сто процентова на отраслово ниво) е да се спазват договорените до този момент параметри.

Всъщност, в някои отрасли, където в разпоредбите на колективния трудов договор са заложили функционални връзки между минималното заплащане на час в отрасъла и размера на допълнителното възнаграждение за нощен труд, към днешна дата размерът на допълнителното възнаграждение вече би достигнал стойност надвишаваща 1,90 лева / час. Такива са отраслите "Строителство" и "Транспорт", като разбира се, би трябвало да сме наясно, че това са два крайни случая в "общия пейзаж", които биха могли да бъдат резултат от създаването на автоматична връзка между минималното почасово възнаграждение и допълнителното възнаграждение за нощен труд.

Последното показва нагледно НЕцелесъобразността от обвързването на стойността на допълнителното възнаграждение за нощен труд, както и на всякакви други подобни параметри с минимални почасови (да не говорим за месечни) възнаграждения. У нас все още не е постигнато окончателно споразумение за механизъм за договаряне на минималната работна заплата на национално ниво, респективно на ниво отделни икономически дейности. Все още определянето на минималната заплата (месечна или часова) е в ръцете на Министерския съвет, където тя се определя административно и по политически съображения.

Затова е повече от разумно, допълнителното възнаграждение за нощен труд да се договаря самостоятелно, още повече, че ясно се вижда, че до момента има създадена много добра практика, при която за всеки отрасъл това допълнително възнаграждение се определя индивидуално и видимо в съответствие с икономическите реалности в отрасъла.

Една чудесна илюстрация на отчитането на различните реалности в донякъде сходни отрасли е случаят с договарянето на допълнителното възнаграждение за нощен труд в отраслите: "Пътно строителство"; "Водоснабдяване, канализация и пречистване на водите" и "Строителство". Интересното в случая е, че един от възможно най-влиятелните "decision makers"

и преговаряща страна в тези случаи е г-н Йоанис Партениотис, вицепрезидент на КТ "Подкрепа" и лидер на съответната й браншова федерация, покриваща дейността на тези три отрасли.

Лесно е да се види, че в пътното строителство въпросното допълнително възнаграждение е 1,535 лева/час; във ВК отрасъла е 0,30 лева/час, а в строителството 1,7375 лева/час. Както се вижда, става дума за разлика от 1,4375 лева/час или 5,8 пъти. Дори разликата между строителството и пътното строителство е 0,2025 лева/час, което е близо до пълния минимален размер на ставката за въпросното допълнително възнаграждение, според стандартите на национално ниво.

Ясно е, че след като вицепрезидентът на КТ "Подкрепа" е сложил подпис под тези три толкова различни стойности в трите отраслови колективни трудови договора, не става дума за някакви негови лични симпатии към едни отрасли и пренебрежително отношение към друго отрасли. Пък и дълги години водомерните техници бяха нещо като "ядро" на федерацията на г-н Партениотис.

Вижда се, че икономическата реалност в трите отрасли е различна и тя е добросъвестно отразена от участниците в колективното договаряне - съответните работодателски и синдикални браншови структури. И от тук още един път стигаме до логичното заключение, че когато "ковем" национални стандарти, добре е да видим първо спецификата на ниво икономически дейности и отрасли.

Горният анализ потвърждава още веднъж дълбоката логика на договарянето на различни показатели (от минималната заплата, до допълнителното възнаграждение за нощен труд или пък допълнителното възнаграждение за прослужено време и стаж) на ниво икономическа дейност. Вижда се и ясната логика, преговорите на ниво икономически дейности и / или отрасли да предхождат преговорите по договаряне на национални стандарти. Ясно се очертава наличието на сериозни разлики между различните отраслови и браншови специфики, които обезателно трябва да бъдат отчитани при договаряне на параметри с национално значение.

Всъщност, може да се констатира, че в областта на договарянето на допълнителното възнаграждение за нощен труд в България се е създала добра практика, която е довела до значително увеличаване на размера на това допълнително възнаграждение при съответно отчитане на отрасловата и браншова специфика.

Интересен факт е, че точно оставянето на размера на минималното допълнителното възнаграждение за нощен труд на национално равнище на една ниска стойност е довело до значително повишаване на ролята на колективното договаряне при определяне на този параметър, както и до постигане на високи договорени стойности там, където това е било възможно.

Във връзка с това, трябва да се подчертае принципното съгласие на работодателите (особено на АИКБ) за провеждане на добронамерени преговори на ниво национални ръководства на представителните организации на социалните партньори, на които да бъде разгледана възможността за увеличаването на минималния размер на допълнителното възнаграждение за нощен труд на национално ниво, при внимателно отчитане на представената в това писмо отраслова и браншова специфика. Последното е необходимо поради факта, че определена част от икономиката не попада под обхвата на отрасловите и браншовите колективни трудови договори. В много предприятия няма и колективно договаряне на ниво предприятие.

Едновременно с това трябва още един път да се подчертае, че към договарянето на национални стандарти трябва да се подхожда много отговорно, при съблюдаване на принципа "мисли първо за малкия".

Важно е да се знае и за потвърдената от работодателите готовност за дискусия в посока на търсене на реални възможности за укрепване и разширяване на обхвата на колективното договаряне на отраслово и браншово ниво, както и за въвеждане на колективно договаряне на ниво икономически дейности.

И в крайна сметка, най-важното е да се обсъдят разумно и балансирано необходимостта и възможностите за ограничаване по целесъобразен начин на използването на нощен труд.

Иначе, нашите партньори от КТ "Подкрепа" се разхождат по срещи и форуми с едни фланелки, на които е написано: "Нощният труд е евтин ад". Нямам нищо против креативността на синдикалните PR-и, но трябва да сме наясно. В някои производства, нощният труд може и да е ад, но той в никакъв случай не е евтин. Така поне излиза, ако съдим по данните, които бяха изнесени по-горе и подробности, за които могат да се видят и по-долу:

Справка за договореностите по отношение на заплащането на нощния труд от сключени отраслови и браншови колективни трудови договори в реалната икономика, сключени в периода 2011 - 2018 г.

1) Целулозно - хартиена промишленост (Браншови КТД от 28. 02. 2018 г.):

Член 18, ал. (1), т. 2., За всеки отработен нощен час или част от него се заплаща допълнително трудово възнаграждение в размер не по-малък от 30 на сто от минималната часова работна заплата за бранша.

Забележка: Член 11, ал. (1) от БКТД предвижда: "минимална часова работна заплата 3,04 лв./час при нормална продължителност на работното време". Това означава, че допълнителното възнаграждение за нощен труд в бранш "Целулозно - хартиена промишленост" е 0,912 лв./час.

2) Целулозно - хартиена промишленост (Браншови КТД от 23. 02. 2012 г.):

Член 17, ал. (1), т. 2., За всеки отработен нощен час или част от него се заплаща допълнително трудово възнаграждение в размер не по-малък от 30 на сто от минималната часова работна заплата за бранша.

Забележка: Член 12, ал. (1) от БКТД предвижда: "минимална часова работна заплата 1,67 лв./час при нормална продължителност на работното време". Това означава, че допълнителното възнаграждение за нощен труд в бранш "Целулозно - хартиена промишленост" е 0,501 лв./час.

3) Пивоварен бранш (Браншови КТД подписан на 30.01.2018 г.):

Член 29, ал. (1), За всеки отработен нощен час или част от него се заплаща допълнително трудово възнаграждение в размер на не по-малко от 1,20 лв./час;

4) Пивоварен бранш (Браншови КТД подписан на 27.08.2015 г.):

Член 29, ал. (1), За всеки отработен нощен час или част от него се заплаща допълнително трудово възнаграждение в размер на не по-малко от 1,20 лв./час;

5) Пивоварен бранш (Браншови КТД подписан на 205.2011 г.):

Член 29, ал. (1), За всеки отработен нощен час или част от него се заплаща допълнително трудово възнаграждение в размер на не по-малко от 1,15 лв./час;

6) Енергетика (Браншови КТД подписан на 29.11.2018 г.):

Член 33, ал. (1), За всеки отработен нощен час или част от него се заплаща допълнително трудово възнаграждение за нощен труд в размер, не по-малко от 0,50 лв. (петдесет стотинки) - за непряко заетите и не по-малко от 0,80 лв. (осемдесет стотинки) - за пряко заетите в производствения процес.

7) Енергетика (Браншови КТД подписан на 12.04.2016 г.):

Член 33, ал. (1), За всеки отработен нощен час или част от него се заплаща допълнително трудово възнаграждение за нощен труд в размер, не по-малко от 0,50 лв. (петдесет стотинки) - за непряко заетите и не по-малко от 0,80 лв. (осемдесет стотинки) - за пряко заетите в производствения процес.

8) Енергетика (Браншови КТД подписан на 19.11.2013 г.):

Член 33, ал. (1), За всеки отработен нощен час или част от него се заплаща допълнително трудово възнаграждение за нощен труд в размер, не по-малко от 0,45 лв. (четиридесет и пет стотинки) - за непряко заетите и не по-малко от 0,60 лв. (шестдесет стотинки) - за пряко заетите в производствения процес.

9) Енергетика (Браншови КТД подписан на 21.12.2011 г.):

Член 33, ал. (1), За всеки отработен нощен час или част от него се заплаща допълнително трудово възнаграждение за нощен труд в размер, не по-малко от 0,45 лв. (четиридесет и пет стотинки) - за непряко заетите и не по-малко от 0,60 лв. (шестдесет стотинки) - за пряко заетите в производствения процес.

10) Проучване, добив и преработка на минерални суровини (Отраслов (Браншови) КТД подписан на 003.2017):

Член 29, ал. (1), Размерът на допълнителното трудово възнаграждение за нощен труд се определя с КТД в дружествата, но не по-малко от 45 процента от минималната часова заплата за страната.

Забележка: Според Постановление № 316 от 20 декември 2017 г. за определяне нов размер на минималната работна заплата за страната, минималната часова работна заплата за страната е 3,07 лева "при нормална продължителност на работното време 8 часа и при 5-дневна работна седмица". При това положение, допълнителното трудово възнаграждение за нощен труд в отрасъла е 1,3815 лв./час.

11) Проучване, добив и преработка на минерални суровини (Отраслов (Браншови) КТД подписан на 29.01.2015):

Член 29, ал. (1), Размерът на допълнителното трудово възнаграждение за нощен труд се определя с КТД в дружествата, но не по-малко от 45 процента от минималната часова заплата за страната.

Забележка: Според Постановление № 419 от 17 декември 2014 г. за определяне нов размер на минималната работна заплата за страната, минималната часова работна заплата за страната е 2,20 лева "при нормална продължителност на работното време 8 часа и при 5-дневна работна седмица". При това положение, допълнителното трудово възнаграждение за нощен труд в отрасъла е 0,99 лв./час.

12) Проучване, добив и преработка на минерални суровини (Отраслов (Браншови) КТД подписан на 31.01.2013):

Член 29, ал. (1), Размерът на допълнителното трудово възнаграждение за нощен труд се определя с КТД в дружествата, но не по-малко от 45 процента от минималната часова заплата за страната.

Забележка: Според Постановление № 250 от 11 октомври 2012 г. за определяне нов размер на минималната работна заплата за страната, минималната часова работна заплата за страната е 1,85 лева "при нормална продължителност на работното време 8 часа и при 5-дневна работна седмица". При това положение, допълнителното трудово възнаграждение за нощен труд в отрасъла е 0,8325 лв./час.

13) Здравеопазване (Отраслов КТД подписан на 10.10.2016):

Член 51, ал. (1), За времето, отработено като нощен труд в интервала между 22.00 часа до 6.00 часа се заплаща допълнително трудово възнаграждение в размер 1,00 лев за всеки отработен нощен час или част от него.

14) Здравеопазване (Отраслов КТД подписан на 21.07.2014):

Член 81 ал. (2), За всеки отработен нощен час между 22:00 ч. и 06:00 ч. на работниците и служителите се заплаща допълнително трудово възнаграждение за нощен труд в размер на не по-малко от 1,00 лв.

15) Електротехника и електроника (Отраслов КТД подписан на 05. 08. 2016 г.):

Чл. 31, ал. (2), Нощният труд се заплаща, като за всеки отработен нощен час, или част от него се заплаща трудово възнаграждение в размер, не по-малък от 0,75 лв./час.

16) Електротехника и електроника (Отраслов КТД подписан на 24. 07. 2014 г.):

Чл. 31, ал. (2), Нощният труд се заплаща, като за всеки отработен нощен час, или част от него се заплаща трудово възнаграждение в размер, не по-малък от 0,75 лв./час.

17) Пътно строителство (Браншови КТД подписан на 18.07.2016 г.):

Член 22. За всеки отработен нощен час или част от него работодателят заплаща допълнително трудово възнаграждение на работника или служителя в размер не по-малък от 50 % (петдесет процента) от минималната часова работна заплата за бранша.

Забележка: Член 12 от БКТД гласи: "Работодателят и синдикатите, страни по този КТД се споразумява, че минималното месечно основно трудово възнаграждение за бранша се определя на база минималната работна заплата за страната". Следователно, минималната часова ставка е 3,07x0,5=1,535 лв./час.

18) Пътно строителство (Браншови КТД подписан на 14.07.2014 г.):

Член 22. За всеки отработен нощен час или част от него работодателят заплаща допълнително трудово възнаграждение на работника или служителя в размер не по-малък от 50 % (петдесет процента) от минималната часова работна заплата за бранша.

Забележка: Член 12 от БКТД гласи: "Работодаателят и синдикатите, страни по този КТД се споразумяха, че минималното месечно основно трудово възнаграждение за бранша се определя на база минималната работна заплата за страната". Следователно, минималната часова ставка е $2,03 \times 0,5 = 1,015$ лв./час.

19) Пътно строителство (Браншови КТД подписан на 06.08.2012 г.):

Член 22. За всеки отработен нощен час или част от него работодателят заплаща допълнително трудово възнаграждение на работника или служителя в размер не по-малък от 50 % (петдесет процента) от минималната часова работна заплата за бранша.

Забележка: Член 12 от БКТД гласи: "Работодаателят и синдикатите, страни по този КТД се споразумяха, че минималното месечно основно трудово възнаграждение за бранша се определя на база минималната работна заплата за страната". Следователно, минималната часова ставка е $1,73 \times 0,5 = 0,865$ лв./час.

20) Металургия - производство на основни метали (Браншови КТД подписан на 02 май 2017 г., но влиза в сила от 03.11.2016 г.):

Член 27. За всеки отработен нощен час или част от него между 22.00 ч. и 06.00 ч., се заплаща допълнително трудово възнаграждение в размер, не по-малък от 0,90 лева / час.

21) Металургия - производство на основни метали (Браншови КТД подписан на 04.11.2014 г.):

Член 27. За всеки отработен нощен час или част от него между 22.00 ч. и 06.00 ч., се заплаща допълнително трудово възнаграждение в размер, не по-малък от 0,80 лева / час.

22) Водоснабдяване, канализация и пречистване на водите (Браншови КТД подписан на 27. 04. 2016 г.):

Член 18. За всеки отработен нощен час или част от него работодателят заплаща допълнително трудово възнаграждение на работника или служителя в размер не по-малък от 0,30 лв./ час.

23) Водоснабдяване, канализация и пречистване на водите (Браншови КТД подписан на 19. 02. 2014 г.):

Член 18. За всеки отработен нощен час или част от него работодателят заплаща допълнително трудово възнаграждение на работника или служителя в размер не по-малък от 0,30 лв./ час.

24) Водоснабдяване, канализация и пречистване на водите (Браншови КТД подписан на 1 01. 2012 г.):

Член 19. За всеки отработен нощен час или част от него работодателят заплаща допълнително трудово възнаграждение на работника или служителя в размер не по-малък от 0,30 лв./ час.

25) Металоиндустрия (Отраслов КТД подписан на 27.01.2012 г., с анекси от 2013, 2015, 2016 и 2017 г.):

Няма изрични договорености - в сила са клаузите на Наредбата - 0,25 лв. / час.

26) Горско стопанство - контрол (Браншови КТД подписан на 02.12.2016 г., валиден за 2017 - 2018 г.):

Член 30, ал. (1), т. 1, За всеки отработен нощен час или част от него между 22.00 часа и 06.00 часа се заплаща допълнително трудово възнаграждение в размер не по-малък от 0,35 лева.

27) Горско стопанство - стопанисване (22.12.2014 г., валиден за 2015 - 2016 г.):

Член 13, ал. (1), т. 1, За всеки отработен нощен час или част от него между 22.00 часа и 06.00 часа се заплаща допълнително трудово възнаграждение в размер не по-малък от 0,35 лева.

28) Туризъм (Браншови КТД подписан на 26.05.2016 г.):

Няма изрични договорености - в сила са клаузите на Наредбата - 0,25 лв. / час.

29) Туризъм (Браншови КТД подписан на 01.04.2014 г.):

Няма изрични договорености - в сила са клаузите на Наредбата - 0,25 лв. / час.

30) Туризъм (Браншови КТД подписан на 19.04.2012 г.):

Няма изрични договорености - в сила са клаузите на Наредбата - 0,25 лв. / час.

31) Търговия (КТД за икономическа дейност "Търговия", подписан на 15.12.2015 г.):

Член 15, ал. (2) За всеки отработен нощен час или част от него - се заплаща допълнително възнаграждение за нощен труд не по-малко от 30 на сто от минималната часова работна заплата за страната.

Забележка: Към датата на подписването на този КТД за икономическата дейност "Търговия", минималната часова работна заплата е била 2,21 лева / час, но от 01.01.2016 г., тя става 2,50 лева на час. Това означава, че към датата на сключването на КТД допълнителното заплащане за нощен труд е било 0,75 лева / час. В момента, срокът на действие на КТД е изтекъл, но ако той се прилагаше, допълнителното възнаграждение би било 0,921 лева / час.

32) Търговия (КТД за икономическа дейност "Търговия", подписан на 05.04.2012 г.):

Член 14, ал. (2) За всеки отработен нощен час или част от него - се заплаща допълнително възнаграждение за нощен труд не по-малко от 30 на сто от минималната часова работна заплата за страната.

Забележка: Към датата на подписването на този КТД за икономическата дейност "Търговия", минималната часова работна заплата е била 1,61 лева / час, но от 01.05.2012 г., тя става 1,73 лева на час. Това означава, че към датата на сключването на КТД допълнителното заплащане за нощен труд е било 0,519 лева / час. В момента, срокът на действие на КТД е изтекъл, но ако той се прилагаше, допълнителното възнаграждение би било 0,921 лева / час.

33) Строителство (Отраслов колективен трудов договор, подписан на 17.02.2015 г.):

Член 22. За всеки отработен нощен част или част от него работодателят заплаща допълнително трудово възнаграждение на работника или служителя в размер не по-малък от 50 % (петдесет процента) от минималната часова работна заплата за отрасъла.

Забележка: Според член 12 от същия Отраслов колективен трудов договор, "минималното месечно основно трудово възнаграждение за отрасъла се определя на база минималната работна заплата за страната, завишена с коефициент - $K=1,25$ ". Това означава, че към датата на подписване на ОКТД, минималната работна заплата в отрасъл

"Строителство" според този ОКТД е била $1,25 \times 2,20 = 2,75$ лева / час. В края на срока на действие на ОКТД, минималната работна заплата в отрасъл "Строителство" е била $1,25 \times 2,78 = 3,475$ лева / час. Това означава, че допълнителното възнаграждение за нощен труд в отрасъл "Строителство" е било договорено в размер на 1,375 лева / час към началото на срока на действие на ОКТД и е достигнало 1,7375 лева / час в края на срока на действие на ОКТД през 2017 г. Ако разпоредбите на ОКТД бяха в сила днес, то минималната работна заплата в отрасъл "Строителство" според този ОКТД би била $1,25 \times 3,07 = 3,8375$ лева / час, а допълнителното възнаграждение за нощен труд в отрасъл "Строителство" би било 1,91875 лева / час.

34) Строителство (Отраслов колективен трудов договор, подписан на 19.12.2012 г.):

Член 22. За всеки отработен нощен час или част от него работодателят заплаща допълнително трудово възнаграждение на работника или служителя в размер не по-малък от 50 % (петдесет процента) от минималната часова работна заплата за отрасъла.

Забележка: Според член 12 от същия Отраслов колективен трудов договор, "минималното месечно основно трудово възнаграждение за отрасъла се определя на база минималната работна заплата за страната, завишена с коефициент - $K=1,25$ ". Това означава, че към датата на подписване на ОКТД, минималната работна заплата в отрасъл "Строителство" според този ОКТД е била $1,25 \times 1,85 = 2,125$ лева / час. В края на срока на действие на ОКТД, минималната работна заплата в отрасъл "Строителство" е била $1,25 \times 2,20 = 2,75$ лева / час. Това означава, че допълнителното възнаграждение за нощен труд в отрасъл "Строителство" е било договорено в размер на 1,0625 лева / час към началото на срока на действие на ОКТД и е достигнало 1,375 лева / час в края на срока на действие на ОКТД през 2015 г. Ако разпоредбите на ОКТД бяха в сила днес, то минималната работна заплата в отрасъл "Строителство" според този ОКТД би била $1,25 \times 3,07 = 3,8375$ лева / час, а допълнителното възнаграждение за нощен труд в отрасъл "Строителство" би било 1,91875 лева / час.

35) Транспорт (Отраслов колективен трудов договор, подписан на 29.07.2015 г.):

Член 20. Страните се споразумяха за всеки отработен нощен час или част от него да се заплаща допълнително трудово възнаграждение в размер на:

Ал. (1) Не по-малко от 40 % от минималната часова работна заплата за отрасъла за лицата, пряко участващи в превозния процес, дейността на които през нощните часове е свързана с по-висок риск и отговорност.

Ал. (2) Не по-малко от 25 % от минималната часова работна заплата за отрасъла за останалия персонал.

Забележка: Според член 9, ал. (1) от този Отраслов КТД, минималната работна заплата за отрасъла е минималната работна заплата за страната, завишена с коефициент не по-малко от 1,3. Това означава, че към датата на подписване на ОКТД, минималната часова работна заплата в отрасъл "Транспорт" според този ОКТД е била $1,3 \times 2,21 = 2,873$ лева / час. В края на срока на действие на ОКТД, през 2017 г., минималната работна заплата в отрасъл "Транспорт" е била $1,3 \times 2,78 = 3,614$ лева / час. Това означава, че допълнителното възнаграждение за нощен труд в отрасъл "Транспорт" за отговорни длъжности е било договорено в размер на 1,1492 лева / час към началото на срока на действие на ОКТД и е достигнало 1,4456 лева / час в края на срока на действие на ОКТД през 2017 г. Ако разпоредбите на ОКТД бяха в сила днес, то минималната работна заплата в отрасъл "Транспорт" според този ОКТД би била $1,3 \times 3,07 = 3,991$ лева / час, а допълнителното възнаграждение за нощен труд за отговорни длъжности в отрасъл "Транспорт" би било 1,5964 лева / час. От своя страна, допълнителното възнаграждение за нощен труд в отрасъл "Транспорт" за длъжности, които не са с максимална отговорност, е било договорено в размер на 0,71825 лева / час към началото на срока на действие на ОКТД и е достигнало 0,9035 лева / час в края на срока на действие на ОКТД през 2017 г. Ако разпоредбите на ОКТД бяха в сила днес, то допълнителното възнаграждение за нощен труд за длъжности в отрасъл "Транспорт" би било 0,99775 лева / час.

36) Транспорт (Отраслов колективен трудов договор, подписан на 18.07.2012 г.):

Член 19. Страните се споразумяха за всеки отработен нощен час или част от него да се заплаща допълнително трудово възнаграждение в размер на:

Ал. (1) Не по-малко от 40 % от минималната часова работна заплата за отрасъла за лицата, пряко участващи в превозния процес, дейността на които през нощните часове е свързана с по-висок риск и отговорност.

Ал. (2) Не по-малко от 25 % от минималната часова работна заплата за отрасъла за останалия персонал.

Забележка: Според член 9, ал. (1) от този Отраслов КТД, минималната работна заплата за отрасъла е минималната работна заплата за страната, завишена с коефициент не по-малко от 1,3. Това означава, че към датата на подписване на ОКТД, минималната часова работна заплата в отрасъл "Транспорт" според този ОКТД е била $1,3 \times 1,73 = 2,249$ лева / час. В края на срока на действие на ОКТД, през 2014 г., минималната работна заплата в отрасъл "Транспорт" е била $1,3 \times 2,03 = 2,639$ лева / час. Това означава, че допълнителното възнаграждение за нощен труд в отрасъл "Транспорт" за отговорни длъжности е било договорено в размер на 0,8996 лева / час към началото на срока на действие на ОКТД и е достигнало 1,0556 лева / час в края на срока на действие на ОКТД през 2014 г. Ако разпоредбите на ОКТД бяха в сила днес, то минималната работна заплата в отрасъл "Транспорт" според този ОКТД би била $1,3 \times 3,07 = 3,991$ лева / час, а допълнителното възнаграждение за нощен труд за отговорни длъжности в отрасъл "Транспорт" би било 1,5964 лева / час. От своя страна, допълнителното възнаграждение за нощен труд в отрасъл "Транспорт" за длъжности, които не са с максимална отговорност, е било договорено в размер на 0,56225 лева / час към началото на срока на действие на ОКТД и е достигнало 0,65975 лева / час в края на срока на действие на ОКТД през 2017 г. Ако разпоредбите на ОКТД бяха в сила днес, то допълнителното възнаграждение за нощен труд за длъжности в отрасъл "Транспорт" би било 0,99775 лева / час.

37) Птицевъдна промишленост (Браншови колективен трудов договор в сила от 01.06.2013 г.):

Член 26, т. 2 За всеки отработен нощен час или част от него се заплаща допълнително трудово възнаграждение в размер не по-малък от 0,50 лв.

38) Захар и захарни продукти (Браншови колективен трудов договор, подписан на 12.06.2013 г.):

Член 25, ал. (1), т. 1 За всеки отработен нощен час или част от него се заплаща допълнително трудово възнаграждение в размер не по-малък от 0,60 лв.

Важни обществено-икономически и политически теми

Investor.bg

✓ Захариева ще обсъжда с Помпейо безвизовата програма на САЩ

Очаква се да бъде поставен и проблемът за социалното осигуряване на около 400 хиляди българи

България да бъде включена в безвизовата програма на САЩ - това е една от темите, които вълншият министър на България Екатерина Захариева ще обсъди с американския държавен секретар Майк Помпейо, събщи БНР.

Захариева е на работно посещение във Вашингтон, като се очаква американският държавен секретар да я приеме в ранния следобед. Дватама ще обсъдят въпроси от двустранен и регионален интерес и от глобалния дневен ред. Поканата за визитата е дошла от Помпейо и това е първа официална среща между тях.

"Разбира се, ще използвам тази възможност освен за важните двустранни отношения, за състоянието в света, което за съжаление, все по-напрегнато става в някои региони, да разговарям и за нещата, които интересуват нас. Мисля, че ще проуча въпроса и в тази посока - и за визите, и за социалната спогодба, и за неща, които съм сигурна, че ще облекчат страшно много вашия живот", каза министърът, цитирана от Националното радио.

Очаква се да бъде поставен и проблемът за социалното осигуряване на около 400 хиляди българи, които живеят в Съединените щати. Сред темите ще бъдат и изваждането на България от списъка за наблюдение по търговския закон, преминаването на страната ни в по-добрата група 2 по отношение трафика на хора, диверсификацията на енергийните доставки, стратегическите партньорства в областта на отбраната и въоръжените сили, както и просперитета и стабилността на Западните Балкани.

По време на визитата си във Вашингтон Захариева ще разговаря и със съветника на американския президент по сигурността Джон Болтън.

✓ 23 администрации все още не обменят документи помежду си електронно

Според Александър Йоловски, зам.-председател на Държавната агенция „Електронно управление“, ключов проблем за администрацията е и киберсигурността

Към момента 23 са администрациите, които не обменят помежду си документи електронно. Това заяви в предаването „Неделя 150“ по БНР Александър Йоловски, зам.-председател на Държавната агенция „Електронно управление“. По думите му за тези ведомства има алтернативен канал, по който да работят.

Стъпката е направена, оттук нататък е въпрос за привикване към новия начин на обмен на документи, категоричен е той и добави, че броят на администрациите, които не изпълняват изискването, намаляват непрекъснато.

"Основните проблеми, които всички срещнаха по този дълъг път, са на първо място необходимостта от цялостна промяна на начина на мислене, т.е. ние вече не можем да си позволим да бъдем в хартиения свят. На второ място – почти всички администрации срещнаха както технически проблеми, някои от тях срещнаха и финансови трудности. Много от администрациите имаха нужда и от специализирано обучение", обясни Йоловски.

С електронния документооборот няма да се губи ценно време на администрацията и гражданите, отбеляза зам.-председател на Държавната агенция „Електронно управление“. По думите му именно така гражданите ще усетят ефекта от електронния обмен на документи - чрез по-бърза работа на ведомствата. Основна задача на администрацията пък е да не се отпусне с тази нова технологична възможност, добави той.

Естествената реакция на новостите е тотален отпор, каза още Александър Йоловски. Той е на мнение, че борбата е да се промени начинът на мислене: „Електронният документ не е нещо страшно, не е нещо, което прави света по-несигурен, а обратното – прави го по-сигурен, по-защитен и по-бърз“.

Йоловски посочи като ключов проблем – киберсигурността. В последните години активно се работи за това администрациите да осъзнаят този проблем и да влагат сериозна енергия за осигуряване на киберсигурността.

Economy.bg

✓ НАП: Подмяната на касовите апарати трябва да стане до края на март 2019

Новите касови апарати ще са на пазара до 40 дни, съобщава приходната агенция

В първата десетдневка на декември на пазара ще се предлагат фискални устройства и системи, отговарящи на новите нормативни изисквания, стана ясно на среща в НАП с Българския институт по метрология (БИМ), мобилните оператори в страната, разработчиците на фискални софтуерни системи, производители на касови апарати и бизнес организации.

Към момента за изпитване в БИМ вече са предадени 12 модела фискални устройства, като се очаква те да бъдат предложени за продажба в търговската мрежа до 40 дни.

Сроковете в законодателството, които изискват всеки регистриран по ДДС търговец да модифицира или смени фискалното си устройство до края на март 2019, а всички нерегистрирани по ДДС да направят същото до края на юни идната година, са изпълними, ако всички заинтересувани страни започнат подготовката веднага, стана ясно на срещата.

Заради годишни загуби на хазната в размер на над 330 млн. лв. от укриване на обороти и манипулиране на фискални системи основно в заведения за хранене и развлечения и обекти по курортите беше променено законодателството и бяха въведени изисквания данни за всяка касова бележка да се изпращат в НАП, всеки фискален бон да съдържа уникален QR код, позволяващ той да бъде проверен от клиента с мобилно приложение.

Според новите правила служебните бонове се забраняват, а търговците, които използват софтуер за управление на продажбите, трябва да свържат всички фискални устройства и принтери, намиращи се търговския обект с него.

Въвежда се и задължение търговците, които оперират електронни магазини да ги обявят в приходната агенция.

На интернет страницата на НАП е публикуван специален софтуер, с който всеки, притежаващ фискално устройство, може да провери дали то подлежи на доработване или не.

Manager.bg

✓ **Искаме да върнем българите от чужбина. Това ни е основна цел, заяви външният министър**

За българското правителство е важно да работи за това българите в чужбина да започнат да се връщат обратно в страната ни. Това заяви външният министър Екатерина Захариева

"Знам, че още много трябва да направим. Това, което интересува нашите сънародници зад граница като мотив да се върнат, са възможностите за реализация и за работа, средата, в която живеят, доверието в институциите и в държавата. Те трябва да се чувстват в сигурна, стабилна среда и в страна, в която имат усещане, че живеят справедливо и получават справедливост", заяви още министър Захариева. Тя подчерта, че миналата година за първи път се е наблюдавало изравняване на броя на хората, които напускат и тези, които се връщат. "Това говори, че вървим в правилната посока", допълни вицепремиерът.

"Правим всичко, за да дадем пълната информация на нашите сънародници зад граница за възможностите у нас. Затова в нашите задгранични представителства и заедно с бизнеса ще се опитаме да осигурим цялата информация за всички, които искат да се върнат", каза още Екатерина Захариева.

В последвалата дискусия българските граждани, живеещи във Вашингтон, демонстрираха подчертан интерес към развитието на външната политика на България. Нашите сънародници споделиха с министър Захариева, че успехите на Българското председателство са достигнали и до САЩ и те се чувстват горди от постиженията на страната ни.

Представителите на българската общност зададоха и много въпроси по важни и актуални теми, сред които Брекзит, темата за миграцията, запазването на приоритета за европейската перспектива на страните от Западните Балкани и други.

България постигна много по време на Българското председателство на Съвета на ЕС и много искам това самочувствие да остане. Ние работим в услуга на хората и искаме те да знаят това. Няма как да успяваме в този сложен свят с тежък международен дневен ред без нашите най-добри посланици - българите зад граница. Това заяви вицепремиерът и министър на външните работи Екатерина Захариева на среща с българската общност във Вашингтон, съобщи за медиите от МВНР.

Министър Захариева подчерта, че през тези шест месеца страната ни е показала, че не само може да избере значима за целия ЕС, но и много важна и за САЩ тема и да я направи приоритет за целия Съюз.

"Не само че сключихме договор с Република Македония, който се опитвахме да сключим от 12 години, но мисля, че този договор стана тласък и даде кураж на решаването на другите тежки въпроси между Република Македония и Република Гърция. Ние покажахме, че като една нова държава членка на ЕС, като държава, която де факто само от 27 години изгражда демокрацията, не сме фокусирани само върху собствените си проблеми, а можем да изведем важна за България тема и да я направим значима и за останалите 27 държави", заяви още първият ни дипломат.

✓ **Петролът поевтинява в Азия**

Цените на петрола се понижиха в азиатската търговия в очакване осем страни да бъдат освободени от санкциите на САЩ срещу петролния сектор на Иран, което ще смекчи ефекта им върху световното предлагане, предаде Франс прес.

В азиатската електронна сесия американският лек суров петрол с доставка през декември понижи цената си с 47 цента до 62,67 долара за барел.

Лондонският сорт Brent от Северно море с доставка през януари поевтиня с 43 цента до 72,40 долара за барел.

Санкциите на САЩ срещу иранския износ на петрол наподобяват на шантаж срещу трети страни, които в момента развиват търговия с Иран, отбелязва БТА. Азиатските и европейските компании са изправени пред заплахата да им бъде забранен достъпът до американския пазар, ако продължават да внасят ирански петрол или да извършват разплащания чрез ирански банки, които също са обект на американските санкции. Очаква се много от тях да изберат да запазят връзките си със САЩ, а някои дори вече го сториха.

Инвеститорите се опасяваха, че санкциите ще се отразят върху предлагането на петрол в света и следователно - че ще вдигнат рязко цените. Очаква се обаче осем страни да бъдат освободени от тези санкции за петрола, сред които Турция, а може би Китай и Индия. Списъкът ще бъде обявен по-късно днес

✓ **Еврото отново слезе под 1,14 долара**

Курсът на еврото отново спадна под прага от 1,14 долара. В междубанкова търговия днес единната европейска валута се разменяше за 1,1395 долара.

В петък Европейската централна банка определи референтен курс от 1,1417 долара за едно евро.

✓ Цвета Караянчева настоя депутатите да идват на работа

Като председател на Народното събрание призовавам народните представители да идват на работа и да се регистрират, защото това е основната работа на депутатите. Петъкът е ден на опозицията и те всъщност не упражниха своята възможност да направят парламентарен контрол на министрите. Това каза председателят на Народното Събрание Цвета Караянчева пред БНР, след като в петък пленарното заседание не се проведе поради липсата на кворум, тъй като депутати от БСП и ДПС не се регистрираха. Тя изтъкна, че още преди гласуването на Търновската конституция е имало случай с депутат, който е решил да напусне събрание и се е върнал в родния си град. Едва тогава колегите му установили, че няма механизъм той да бъде принуден да се върне на работа:

„Оттук идва заключението, което трябва да направим, че ние, като народни представители, трябва да бъдем в залата и трябва да водим дебат. Не искам да си мисля, че колегите от опозицията бягат от дебата за бюджета, защото този бюджет е най-добрият досега, който е предлаган от управляващи. Виждате, че от самите синдикати е подкрепен. Нека да влезнат в залата, нека да направят дебати. Иначе за кворума ние ще се справим, мобилизирали сме се моите колеги от ГЕРБ, от Обединени патриоти и мисля, че оттук нататък ще имаме кворум“.

Янчева заяви, че ще санкционира с 2/3 от надницата за деня всички народни представители, които не са се регистрирали в петък без уважителна причина:

„Ако някой не отиде на работа в предприятие или в учреждение, държавна институция или общинска, какво ще му се случи? За три отсъствия ще получи самоотлъчка и ще бъде изгонен от работа“.

И ГЕРБ е напускала залата през 2013-2014 година, когато казваше, че ще влезе в залата, само за да гласуват оставката на Орешарски, припомни Караянчева. Разликата е, според нея, че в онзи период е имало масови протести по улиците:

„Опозицията беше спирана да говори. В залата не се даваше възможност на нас, като опозиция, да говорим, а сега дебатът върви. Като председател и моите колеги като заместник-председатели даваме възможност на всеки един народен представител, защото за мен това е верувам, да изкаже своята позиция, без личностни нападки. Политиката на празния стол не носи никакви положителни последици за този, който го упражнява“.

БСП са изготвили алтернативен бюджет, но такъв няма как да се внесе, защото Бюджетът е средство на управляващите, изтъкна тя:

„Те могат да направят между първо и второ четене своите предложения и да ги защитят в пленарна зала и, ако убедят управляващото мнозинство, че те наистина са добри, могат да бъдат приети“.

Предложенията трябва да са съобразени с финансовите възможности на държавата, предупреди Караянчева и изтъкна, че „всеки може да поиска 5000 лв. средна работна заплата“.

По повод казаното от Корнелия Нинова, че липсата на кворум в петък е спасила 2 500 000 български граждани от това да бъде повишен данъкът за старите автомобили, тя каза:

„Нормално е опозицията и да обяснява как повишаваме данъците, но ако се вгледа специалист в бюджета, ще му стане ясно, че данъците не вървят нагоре като ставка, те вървят нагоре като обем, защото осигуровките не са данък - тези осигуровки дават възможност на тези, които плащат повече, да имат и по-големи придобивки чрез обезщетения. Относно да увеличаваме данъка на автомобилите има преразпределение на данъчната тежест за онези автомобили, които замърсяват, защото другите - които не замърсяват, техния данък намалява. Нека да бъдат коректни“. Бюджет 2019 е социален, вдига доходите и акцентира върху политиките, категорична е Караянчева.

Относно разпреждането на Бойко Борисов парламентарната група на ГЕРБ да не гласува промените в Кодекса за застраховането, внесени от Менда Стоянова, председателят на парламента каза:

„Има планирано обществено обсъждане в Бюджетна комисия в четвъртък и там ще стане ясно точно за какво иде реч в тези промени. Разбира се, като председател на партията, господин Борисов има право да изказва мнение като партийен лидер, още повече, че той е министър-председател и отговаря за политиките в страната и за своя екип министри. В никакъв случай това не е намеса или скъсване на връзката между нас и правителството, а по-скоро чуване на всяка една тревога на българските граждани и реакция, за да не се получи нещо, което не би допаднало като политика на българските граждани. Работата на правителството и на парламента е да работим в полза на българските граждани. Аз също съм за такъв дебат по всяка една тема“.

[Капитал](#)

✓ Възходът на енергийните цени

В цяла Европа има поскъпване на тока и другите енергоносители. Очаква се това да продължи до настъпването на следващата криза

Измамното спокойствие в енергетиката през последните три години в комбинация с умерения икономически растеж успя да изтрие спомените за поскъпващите ток, парно и природен газ. Но днес ситуацията вече е друга. Още следващия месец потребителите ще усетят тежестта на решенията на Комисията за енергийно и водно регулиране, с които на няколко пъти бяха повишени тарифите на топлофикациите и "Булгаргаз". Поскъпването ще продължи и през новата година, когато неизбежно ще има и съществен скок в цената на електроенергията.

Сигналите за това са налице от няколко месеца - все по-високи цени на петрола и въглищата, рекордни стойности на въглеродните емисии и значително поскъпване при борсовите сделки с електроенергия не само у нас, а и в цяла Европа. Икономиката на ЕС расте, потреблението на енергия и цените ѝ - също.

Всичко това е отбелязано и в последните доклади на Европейската комисия за пазарите на газ и електроенергия, които бяха публикувани в края на октомври и обхващат второто тримесечие на 2018 г. Данните в тях показват общата картина на

сектора в ЕС и разкриват конкретните особености за България - все още евтина енергия от местните лигнитни въглища и АЕЦ, но и нереструктуриран сектор, който трудно ще се справи с новите предизвикателства.

Всичко върви нагоре

Като цяло през второто тримесечие на 2018 г. потреблението на електроенергия в ЕС нараства незначително (с 0.3%) спрямо ръста на БВП, който е 2.1% на годишна база. В същото време обаче цените на тока, въглищата, природния газ и въглеродните квоти са значително по-високи.

Поскъпването на природния газ в западноевропейските хъбове и по-специално холандския ТТФ, който е най-големият в ЕС, е около 35% на годишна база. Това е продиктувано от намаленото местно производство и увеличавения внос. Причината за поскъпването според доклада на Еврокомисията са и растящите цени на алтернативни енергоносители, като петрола и въглищата. За страни като България, чиито тарифи на газа са обвързани с петролен индекс пък, тази зависимост е още по-пряка, но се отразява с няколко месеца закъснение. Точно затова отсега е ясно, че на 1 януари 2019 г. КЕВР ще трябва отново да вдигне тарифите на "Булгаргаз".

При въглищата нарастването на цените също е значително през тримесечието, но тук причината е основно силното глобално търсене, особено в Китай и Индия. За България обаче това е без особено значение, тъй като ТЕЦ-овете тук работят с местни лигнитни въглища, чиито цени са регулирани и все още сравнително ниски. Много по-важно за нас е поскъпването при CO2 емисиите, които вече са основен разход за държавната ТЕЦ "Марица-изток 2". От около 7 евро за тон в началото на годината цената на квотите стигна 16 евро в края на юни, а през септември и октомври бе над 20 евро. Известно намаление се наблюдава през последната седмица, като стойностите отново са около 16 евро за тон, но и това е достатъчно високо ниво, за да оскъпи тока от всички въглищни централи в ЕС и особено силно замърсяващите като "Марица-изток 2". Според еврокомисията заради тези цени на въглищата и вредните емисии повечето ТЕЦ вече са нерентабилни. Например при цени от над 20 евро на тон "Марица-изток 2" ще трябва догодина да даде 80% от приходите си за емисии. Все още обаче няма достатъчно заместващи мощности, които да произвеждат на конкурентни цени, и затова тези централи ще продължат да работят, макар и на загуба. Което пък повдига въпроса за необходимите реформи в сектора и прехода към нисковъглеродна икономика. Проблемът на България е, че 40% от електроенергията идва именно от ТЕЦ и на практика това производство няма как да се замести с други източници.

На този фон делът на ВЕИ през второто тримесечие в енергийния микс на ЕС е изчислен на 38%, което е рекорд. Но трябва да се има предвид, че това се дължи преди всичко на увеличеното производство от ВЕЦ поради дъждовната пролет и пълноводието на реките. У нас тази година водноелектрическите централи са произвели с над 50% повече ток от 2017 г.

Токов удар

По-високите цени на енергоносителите и на вредните емисии с леко закъснение се отразяват и на електроенергията. Според изчисленията на ЕК през второто тримесечие токът на борсата е поскъпнал с 18% на годишна база - до 44 евро/МВтч. Средните цени варират от 34 евро/МВтч за България до 60 евро/МВтч за Великобритания, като тенденцията е тази разлика между пазарите да става все по-малка. Показателно е, че цените на електроенергията на едро у нас се увеличиха значително от средата на септември - с около 50%, достигайки средни стойности от 50 евро за мегаватчас.

Въпреки това стойностите у нас остават под тези на западните пазари, където сделките се сключват на нива от около 60 евро/МВтч. Борсовите цени в България са по-ниски и от тези в съседните страни като Гърция, Сърбия и Македония, поради което има сериозно увеличение на износа. По данни на Електроенергийния системен оператор от началото на годината до 28 октомври износет на ток е с над 36% повече спрямо същия период на 2017 г.

Цените на електроенергията на дребно за битови потребители също растат навсякъде в ЕС, като средната стойност е с 4.5% нагоре. За България, където тарифите се променят веднъж годишно (на 1 юли), разлика през второто тримесечие няма, но от третото има средно увеличение с малко над 2%. Това задържане на цените обаче може да доведе до натрупването на нови парични дефицити в сектора (непокритата загуба на НЕК и ТЕЦ "Марица-изток 2" към момента е над 1.5 млрд. лв.), които в даден момент ще трябва да бъдат покрити - най-вероятно през цената на тока.

[В. Монитор](#)

✓ Борисов поиска дебат за промените по "Гражданска отговорност"

Председателят на ГЕРБ разпореди на депутатите от партията да не гласуват внесените редакции в Кодекса за застраховането

Премиерът и лидер на ГЕРБ Бойко Борисов разпореди на парламентарната група на партията да не гласува промените в Кодекса за застраховането, които касаят „Гражданска отговорност“ за автомобилите, докато не бъдат подложени на широк обществен дебат, съобщиха от формацията.

Въпросните поправки бяха предложени между първо и второ четене на законопроекта за промени при застраховането от шефката на бюджетната комисия в НС Менда Стоянова и касаят реда и условията за определяне на обезщетенията. Идеята е да има таван от 20 000 лв. обезщетение за близките на починал при катастрофа. Освен това сумата ще се изплаща на съпруга, на човека, живеещ на семейни начала с пострадалия, на негово дете или родител. Предвижда се също така ако той има брат или сестра, те също да имат право да получат до 15 000 лв., а 5000 лв. обезщетение по изключение да се дава на други близки на починалия, с които също е имал „емоционални отношения“. Същите размери на обезщетенията трябва да бъдат определяни и от застрахователя на виновния водач или по съдебен ред при смърт или телесно увреждане на човек, предвиждат още предложенията на депутатката от ГЕРБ. Стоянова смята още, че е редно сумите на обезщетенията да важат и за застрахователни събития, настъпили преди влизането в сила на измененията в кодекса.

До предлаганите промени се стигна след тълкувателно решение на ВКС, с което се разшири кръгът на хората, които могат да претендират за материално обезщетение вследствие на смърт на пътя.

От Института за пътна безопасност заявиха в своя позиция обаче, че искането да се фиксира в закон цената на човешкия живот противоречи на основни принципи в правото, на морала и на разбирането на обществото.

„Има планирано обществено осъждане в заседанието на бюджетна комисия в НС за четвъртък и там ще стане ясно точно за какво иде реч в тези промени“, потвърди от своя страна шефката на парламента Цвета Караянчева във връзка с промените в Кодекса за застраховането, след като премиерът Бойко Борисов поиска от депутатите от ГЕРБ да не ги гласуват преди провеждането на широк дебат по темата. Според председателя на НС в никакъв случай не може да се говори за намеса или скъсване на връзката между депутатите и правителството. „Като председател на партията г-н Борисов има право да изказва да изказва мнение и като партиен лидер, още повече, че той е министър-председател и отговаря за политиките в страната. Това е чуване на всяка една тревога и реакция на българските граждани, за да не се получи нещо, което не би допаднало като политика на българските граждани. Защото работата на правителството и на нас като парламент е да работим в полза на българските граждани и аз също съм за такъв дебат по всяка една тема“, коментира Караянчева.

✓ Правим с Гърция общо дружество за пътните проекти

Лидерите поискаха балкански маршрут на газопровода от Израел

Да се изгради съвместно дружество между България и Гърция за пътните проекти. Това стана ясно след четиристранната среща на върха в „Евксиноград“, където Бойко Борисов събра премиерите на Гърция и Румъния - Алексис Ципрас и Виорика Дънчила, и президента на Сърбия Александър Вучич, а гост на форума бе израелския премиер Бенямин Нетаняху.

Новината съобщи гръцкият премиер Алексис Ципрас, който обясни, че с Борисов ще подпишат обща декларация, която да опише точните крачки и графикът по два важни проекта за двете страни.

Единият е модернизацията на жп коридора от Александрополис до Бургас и Варна. По думите на Ципрас жп линията от Солун през Александрополис ще стига до българската граница. Наред с това са се споразумели за скоростен път от Александрополис до магистрала „Марица“, а от там ще има връзка със София, Варна и Бургас. В тази връзка ще бъде създадено и едно съвместно дружество, за изграждането на двата проекта.

Премиерът Бойко Борисов пък показа карта на региона и посочи, че само една отсечка от магистралата ще свързва Александрополис с България, от там до Белград, а в другата посока – Истанбул. Сега може да модернизирате жп линията Александрополис – Бургас, каза Борисов. Защо не България да има един кей в Солун и Александрополис, а гърците кей във Варна, Бургас или Русе. Борисов докладва, че 90 % от магистралата от София до Белград е готова, като следващите две години трябва да довършим и последната отсечка от 20 км. По магистрала „Струма“ пък ни е оставало само Кресненското дефиле.

„От Белград до Истанбул няма светофар“, каза Борисов. Той изтъкна, че Балканите имат огромна възможности и припомни идеята си за хранителните хъбове. По думите му израелският премиер Бенямин Нетаняху при разговорите си предната вечер също изразил желание и те да се включат. „Всички ние сме заинтересувани продуктите от Балканите да стигнат до по-голям пазар“, каза Борисов.

На свой ред Вероника Данчила обясни, че Румъния подкрепя идеята за работна група, която да разгледа всички проектни възможности за изграждането на нови магистрали и мостови съоръжения над Дунав.

Втората тема, която е била засегната по време на срещата е енергийната диверсификация, стана ясно от коментарите на петимата държавници. Първо тя бе повдигната от Александър Вучич, който обясни, че са помолили Борисов и Нетаняху за подкрепа и за евентуален балкански маршрут на Източно-средиземноморския газопровод от Израел през Кипър, Гърция до Италия.

На свой ред Ципрас обясни, че газовата връзка между България и Гърция ще свързва Александрополис с българския пазар и изрази надежда газопроводът от Израел да стигне и до Гърция и България.

Нетаняху пък обясни, че енергетиката е област, в които Израел може да помогне. Той заяви, че източно-средиземноморският газопровод е най-дългият и ще се изгражда под вода и би могъл да стигне до България. В момента са на предварителна фаза на проучването. „Важното е да изнасяме газа и той да достига до вас, за да има диверсификация на региона“, обясни Нетаняху.

Борисов пък увери, че диверсификацията на региона е от съществено значение и не случайно сме избрали името на газовия хъб да бъде „Балкан“. Именно чрез него природния газ ще стига на север до Белград или на запад. В хъба ще има и руски газ, какво и втечен газ от Александрополис, уточни Борисов и добави, че е добре да имаме избор и купуваме газа на най-евтината цена.

Следващата среща на четворката ще бъде през декември в Белград, а Вучич ще покани на нея и австрийския канцлер Себастиан Курц. Нетаняху пък изрази надежда той да бъде домакин на по-следващото събиране на балканските лидери.

В изявлението си пък Нетаняху обясни, че са обсъждали три важни неща – технологиите, енергетиката, сигурността. Той отново повтори, че има много екстремистки организации, които се подпомагат от Иран. В тази връзка, той обясни, че са предотвратили две атаки – за Париж и Копенхаген, организирани от иранските тайни служби. Не трябва да отместваме погледа си от важните неща, каза Нетаняху и обясни, че е много важно региона, в това число и Саудитска Арабия да остане стабилен.

След изявлението лидерите отидоха на работен обяд. По-рано Борисов проведе работна закуска с Нетаняху.

✓ **Финансовите министри от ЕС обсъждат активизиране на сътрудничеството с Иран**

Министрите на финансите от ЕС се събират днес на първото си заседание след отхвърлянето на италианския бюджет. Предвидено е те да обсъдят активизирането на икономическото сътрудничество на ЕС с Иран, съобщава външнополитическата служба на ЕС.

Министрите ще разгледат начини за подкрепа на европейските компании да водят законен бизнес с Иран въпреки новите санкции на САЩ, които влизат в сила днес, се казва в съобщението. То бе разпространено отговор на решението на Вашингтон да не прави изключение за страните от ЕС от новите санкции за износ на ирански петрол.

Ще бъде проведена допълнителна работа, за да се подкрепят икономическите оператори, водещи законен бизнес с Иран въз основа на законодателството на ЕС.

Министрите на финансите ще разгледат този въпрос на днешната си среща. Общата ни решимост е да продължим да вървим непоколебимо по този път, е посочено в съобщението на ЕС.

✓ **Експерти: Готвените промени в Кодекса за застраховане са недопустими**

Готвените промени в Кодекса за застраховане са гаф, заради който може да се поиска оставката на Менда Стоянова като председател на бюджетната комисия в парламента. Това заяви в студиото на сутрешния блок на БНТ експертът по пътна сигурност Настимир Ананиев. По думите му, поправките в Кодекса навяват на мисълта, че става въпрос за лобизъм.

Европейският съюз е въвел определени лимити за обезщетенията а смърт на пътя и държавата не може да налага допълнителни, обясни адвокат Петя Керанова. Готвените промени включват поправка, която може да доведе до вълна от дела срещу държавата, тъй като застрахователят няма да е длъжен да покрие цялата сума от обезщетението при причинена смърт.

Председателят на бюджетната комисия в парламента Менда Стоянова е внесла предложение да се сложи лимит на обезщетението, което получават близките на загинали при катастрофа. Тя настоява за таван от 20 хиляди лева за обезщетение на съпруг, съпруга, на човек, живеещ на семейни начала, на дете и на родител. Предлага брат или сестра на починалия да получават по 15 хиляди лева. Предвижда и по 5 хиляди лева за човек, който е създал емоционални отношения със загиналия.

Предложенията се вкарват между четенията, за да се избегне общественото обсъждане, заяви Настимир Ананиев. Предложеният максимален таван от 20 хиляди лева при предложен таван от 40 хиляди от Асоциацията на застрахователите в България навява на мисълта, че тук има лобизъм, добави той.

Ако броят на жертвите на пътя падне драстично, обезщетенията за смърт също ще паднат, но изглежда, че вносителите на поправките не вярват в това, заяви Настимир Ананиев. Той отбеляза, че при гражданската отговорност все още не е въведена системата на принципа „бонус-малус“, при която рисковите шофьори плащат повече за гражданска отговорност. Настимир Ананиев, експерт по пътна сигурност: В момента всички ние, които караме нормално, плащаме за убийците на пътя.

Промените касаят разширяване на кръга на лицата, които имат право на обезщетение при произшествие на техен близък. Трябва обаче да се докаже силна емоционална връзка от съда, обясни адвокат Петя Керанова, а това става трудно и досега такъв прецедент не е създаден. Има директива на ЕС за лимитите при такива случаи и държавата не може да налага допълнителни, обясни тя. Новите промени включват поправка, според която застрахователят няма да е длъжен да покрие цялото задължение по задължителната застраховка гражданска отговорност, заради което може да има вълна от дела срещу държавата, която е длъжна да гарантира тази застраховка.

Тя подчерта, че важен е контролът, тъй като често тежките нарушители на пътя имат предишни провинения.

адвокат Петя Керанова: Нека да плащат по-големи размери на гражданската отговорност. И контролът по пътищата трябва да е сериозен.

По думите на Настимир Ананиев, готвените промени са „огромен гаф“, а адв. Керанова подчерта, че промените не могат да се приемат, защото има принцип на справедливост и изрази предположението, че вносителите на закона са подведени.

✓ **12 кандидати за наследници на Меркел в партията**

В Германия продължават политическите сътресения след решението на канцлера Ангела Меркел да се оттегли от лидерския пост в своята партия. 12 са кандидатите да наследят Меркел начело на германския Християндемократически съюз. Кой ще оглави партията ще стане ясно през декември на партийна конференция. В сряда Ангела Меркел обяви, че се оттегля от ръководството на партията, но ще остане канцлер до края на мандата си, който изтича през 2021 г.

✓ **Си Дзинпин: Китай намалява вносните мита и разширява достъпа до своите пазари**

Китай ще положи още по-големи усилия да увеличи вноса и да разшири пазарите си, заяви днес президентът Си Дзинпин, цитиран от Франс прес.

Китайският президент каза това в Шанхай при откриването на Международното изложение за внос.

"Вратата на Китай няма никога да се затвори, тя ще се отваря все повече", каза президентът пред чуждестранни лидери и личности като шефката на Международния валутен фонд Кристин Лагард и основателя на „Майкрософт“ Бил Гейтс.

Изложението се смята за китайския отговор на търговската война, започната през юли от президента Доналд Тръмп, недоволен от огромния дефицит на САЩ в търговията с Китай.

Китай ще продължи да се отваря към света в сферите на образованието, телекомуникациите и културата и наред с това ще защитава интересите на чуждите компании, каза президентът. Ще бъдат въведени наказателни мерки за нарушения на интелектуалната собственост, добави той.

Очаква се Си Дзинпин и Доналд Тръмп да се срещнат в края на месеца в кулоарите на международен форум в Аржентина, напомня Франс прес.

Миналата седмица към Китай бяха отправени призови да разшири достъпа до пазарите си. В статия, публикувана в китайския печат, посланиците на Франция и Германия приканиха Пекин да гарантира честна конкуренция за чуждестранните предприятия.

БНР

✓ Младежкото предприемачество - акцент в събитията, посветени на Европейския ден на предприемача у нас

Младежкото предприемачество и възможностите за неговото финансиране ще бъдат фокус на събитията, посветени на Европейския ден на предприемача в България.

Организатори са Софийският университет и Представителството на Европейската комисия в София. Европейският ден на предприемача е инициатива с традиции в Обединена Европа, която има за цел да популяризира успешни модели за създаване и развитие на нови предприятия. У нас се провежда за 16 път.

Фокусът на събитието ще бъде поставен върху добрите практики в студентското предприемачество и перспективите за неговото развитие, включително представянето на възможностите за среща с потенциалните инвеститори. Представители на финансови институции и на финансиращи програми ще представят актуалните възможности за подпомагане на предприемачеството, а стартиращи и напреднали предприемачи ще разкажат за пътя си към успеха.

✓ Гласуват доклада, който ще доведе до намаляване на таксите за банкови преводи в евро в България

Очаква се депутатите от Комисията по парични и икономически въпроси в Европейския парламент да гласуват доклада на евродепутата Ева Майдел, който ще доведе до намаляване на таксите за банкови преводи в евро в България.

В момента те са едни от най-високите в ЕС и вероятно ще спаднат драстично, ако комисията даде зелена светлина на документа.

"С регламента, по който съм докладчик, ще ограничим банките да използват такси за преводи в евро, равни на тези за вътрешните преводи в лева", заяви преди време Майдел.

При положително развитие регламентът ще влезе в сила през първата половина на 2019 г.

✓ Южна Корея и България проведеха разговори за по-тясно икономическо сътрудничество

Висши търговски представители от Южна Корея и България проведеха разговори за начините за насърчаване на по-тясно сътрудничество по икономическите и енергийните въпроси, заявиха в петък официални лица, цитирани от южнокорейската агенция Yonhap.

Това е първият път от седем години насам, когато двете страни провеждат подобни разговори, заявиха от корейското Министерство на търговията, промишлеността и енергетиката.

Самите разговори бяха водени от Канг Минг-су, който е постоянен комисар в Корейската търговска комисия, и Лъчезар Борисов, който е заместник-министър на икономиката на България, съобщиха от южнокорейското министерство.

Преди време Южна Корея поиска от България да облекчи регулациите за визи за работа за корейските фирми, които правят бизнес в източноевропейската страна, съобщава агенция Yonhap.

Сеул също така поиска от София да облекчи правилата си за южнокорейски фирми, които изнасят електрически трансформатори за България.

✓ Заместник-министър Деница Николова участва в откриването на Румънското председателство на Дунавската стратегия

Форумът „Дунавският регион - постигане на сближаване за споделен просперитет“ ще се състои днес и утре в Букурещ. Заместник-министърът на регионалното развитие и национален координатор на Стратегията на ЕС за Дунавския регион Деница Николова ще участва в откриването на Румънското председателство на Дунавската стратегия.

Сред участниците се очаква да бъдат и еврокомисарят по регионална политика Корина Крецу и премиерът на Румъния Виорика Дънчила. В рамките на събитието ще бъдат представени приоритетите на Румънското председателство и визията на Европейската комисия относно бъдещето на макрорегионалните стратегии.

✓ К. Стаменов: Токът за промишлеността е поскъпнал с 15-20 %

„Настояваме за реформи в сектора и за повече яснота – за миннодобивните предприятия и за самото производство от въглища. Просто да се вадят едни пари от БЕХ и да се купят емисии, е краткосрочно решение. Ние искаме да се намери дългосрочното решение, така че този отрасъл да може да съществува поне още 10 години“. Това заяви в предаването „Преди всички“ председателят на Българската федерация на индустриалните енергийни консуматори Константин Стаменов. Той добави, че е необходимо много добро планиране и какво и как ще се случи в отрасъла трябва да бъде част от енергийната стратегия. Стаменов посочи проблемните точки:

„Тези производства са енергоемки по своя характер. Това не значи, че не са енергийно ефективни. Тази енергоемкост изисква стабилни цени на енергията. За съжаление, в електроенергията не се забелязва такава стабилност, както в сектора при цветната металургия. За договорите за доставки от 1 януари имаме поскъпване между 15 и 20% на компонентата електроенергия. Очертават се доста предизвикателства в електроенергията. Имаме голямо поскъпване и на емисиите. В България над 40% от електропроизводството се прави във въглищни централи. Това е голямо предизвикателство в сектора, защото половината от производството идва от ТЕЦ „Марица Изток 2“, а там за момента не е решен проблемът с изплащането на емисиите“.

По думите му за „Марица Изток 2“ става непосилна задачата да оцелява при тези цени на квотите. За догодина има прогнози, че квотите ще стигнат 39 евро, добави той.

Предприятията в Средногорието отдавна очакват газификация, подчерта още Стаменов и изрази надежда това да се случи до 1-2 години.

Днес металурзите отбелязват своя професионален празник.

✓ Потенциалът на България е огромен, ако газовият терминал край Александруполис се свърже с находищата в Източно Средиземно море

Сред темите, които бяха засегнати при посещението на израелския премиер Бенямин Нетаняху у нас миналата седмица, бе регионалното сътрудничество в областта на енергетиката.

На пресконференцията в Евксиноград в четвъртък Нетаняху спомена проекта за газопровод „EastMed“, който, по думите му, може да се превърне в още един източник на природен газ за страната ни.

Какво представлява този проект?

Началото е поставено в края на миналото десетилетие. Тогава усилията на търсачите на природен газ най-сетне дават обещаващи резултати в акваторията западно от Хайфа и югоизточно от Никозия. Първо попадат на находището „Тамар“, после на още по-богатото „Левиатан“. Малко по-късно в намиращата се в съседство изключителна икономическа зона на Кипър е открита и „Афродита“. Общият ресурс на трите находища (като имаме на ум, че издирването на нови продължава) се оценява на над трилион кубически метра природен газ. До половината от това количество може да бъде експортирано с темп от 30 милиарда кубически метра годишно, ако вярваме на израелския министър на енергетиката Ювал Стайниц.

Откритията бяха последвани от продължителна техническа работа. „Тамар“ влезе в експлоатация през 2013-та, а „Левиатан“ се очаква да го направи през 2019 година.

По-трудна, изглежда, е задачата на дипломатите и търговците. Едва тази година те намериха път за износ на част от откритите богатства. През февруари Египет сключи договор с Израел за внос на израелски природен газ. В края на септември бе постигнато споразумение (между израелската „Делек“, тексаската „Нобъл Енерджи“ и египетската „Ийт Гас“) за откупуване на подводния газопровод от Ашкелон за Ел Ариш, което ще позволи на износът да започне догодина. Така Израел намери начин да изнесе част от природния си газ - но относително неголяма част, имайки предвид, че става дума за около 64 милиарда кубически метра в следващите 10 години. Т.е. „Тамар“ и „Левиатан“ скоро ще започнат да дават плод, но си остават изолирани от потенциалните пазари - Турция и Европа.

И така стигаме до проекта „EastMed“.

Именно в него са надеждите на Израел, а и на Кипър, да оползотворят природния си газ. В мечтите си те виждат 1300-километрова тръба от газовите поля в Левантинския басейн през Кипър и Крит до Пелопонес. Оттам още 600 километра на северозапад през континентална Гърция и накрая още 300 километра през Йонийско море до италианското пристанище Отранто. Обемите, които ще могат да бъдат доставяни по нея в Европа, възлизат на 9 до 12 милиарда кубически метра газ годишно. Израелският премиер Бенямин Нетаняху е прав - става дума за един наистина амбициозен проект.

А от сайта на „DEPA“ - гръцката държавна компания, която работи по проекта заедно с италианската „Edison“ - личи, че амбициите не спират само до Италия. През гръцката преносна мрежа и бъдещия интерконектор с България източносредиземноморският газ може да достигне и пазарите в Югоизточна Европа.

Както стана ясно на пресконференцията в Евксиноград този четвъртък, Нетаняху споделя тази амбиция, а в последната година българската страна прояви нееднократно благосклонност към идеята.

В края на януари тази година министърът на енергетиката Теменужка Петкова бе на посещение в Израел. Там тя проведе разговори с израелския си колега Ювал Стайниц и с изпълнителния директор на компанията „Делек Дрилинг“, която разработва израелските газови находища. След тези срещи, от Министерството на енергетиката обявиха, че България проявява интерес към възможностите за внос на природен газ от израелските офшорни газови находища „Тамар“ и „Левиатан“.

Този интерес бе аргументиран с необходимостта от разнообразяване на източниците и сигурност на доставките на природен газ за страната. Петкова го потвърди през септември в Солун, където се срещна с колегите си от Гърция и Сърбия и с представители на САЩ и Израел.

В Десетгодишния план на „Булгартрансгаз“ за развитие на газопреносната ни мрежа са отбелязани сериозните възможности на левантинските находища за покриване на енергийните нужди на Европа в периода от 2025 до 2040 година. България търси достъп до тези ресурси по два начина - чрез подводния газопровод EastMed и чрез втечен природен газ. Разглежда се възможността „Булгартрансгаз“ да придобие 25-процентова дял в проектирания терминал за регазификация на втечен газ край Александруполис, а по думите на министър Петкова, цитирани от пресцентъра на министерството след срещата ѝ с американския посланик тази седмица, това може да стане до края на тази година (вероятно след като приключи пазарният тест на проекта). Сред евентуалните източници за александруполския терминал са посочени Израел и Кипър, „използвайки експортните терминали на Египет“.

Най-ясно българският интерес бе изразен вчера от премиера Бойко Борисов, след разговорите между лидерите от Балканската четворка и Нетаняху:

„Що се касае до енергийната сигурност, приели сме всички, че диверсификацията е от съществено значение. Неслучайно ние кръстихме нашата хъб „Балкан“. Неслучайно ние казваме за този газов хъб, че ще идва и руски газ, и от българските и руски находища в Черно море, втечен газ от Александруполис и когато стане - и другия подводен газов коридор. Това добре ли е за икономиките на всичките тези страни? Добре е, защото на практика ще имаме избор да купим най-евтиния газ и конкуренцията ще намалява цените, няма да ги вдига. Така че нашият газов хъб, виждате директната връзка за Сърбия, Унгария, Австрия или от Гърция на север,“ заяви българският премиер.

Според израелското правителство EastMed ще бъде готов през 2025 година, но само при условие че окончателното инвестиционно решение бъде взето в началото на 2019-та. Със съдействието на Европейския съюз бяха извършени предварителни проучвания на техническата осъществимост и търговската целесъобразност на проекта. В края на миналата година четирите пряко заинтересовани държави - Израел, Кипър, Гърция и Италия, подписаха меморандум за разбирателство да тласнат напред осъществяването на проекта. Оттогава насетне обаче междуправителствените преговори напредват едва-едва, а те са базата, на която трябва да се опре потенциалният инвеститор.

Къде са подводните камъни, които могат препънат амбициите на Израел и партньорите му да се превърнат в основни източници на газ за Европа?

Дали Източносредиземноморският газопровод ще е жизнеспособен ще решат не правителствата и Брюксел, а пазарните играчи, изтъква Константинос Папалукас - преподавател в Кипърския университет и експерт по газовите пазари в региона. „Основният двигател, който прави един проект жизнеспособен, е цената, която природният газ ще има, щом достигне крайната си дестинация, и колко конкурентна ще бъде тази цена по отношение на цената от други газопроводи, като руските например. Това следят инвестиционните компании, когато преценяват дали да заделят милиарди за осъществяване на проекта.“

По предварителни изчисления реализацията на EastMed ще струва 6,2 милиарда евро. Конкуренцията в лицето на „Газпром“, който прави всичко по силите си, за да защити пазарния си дял в Европа, е много силна, изтъкна Папалукас:

„Виждате какво се случва с проекта „Северен поток 2“ и с „Турски поток“. През миналата година Газпром увеличи продукцията си с 12 процента и в същото време предоговаря цените и обемите на продажбите.“

За прокарането на газопровода ще са необходими 6-7 години. Ще разберем кога можем да черпим от него, когато бъде взето окончателното инвестиционно решение. През март израелският министър на енергетиката изрази надежда, че това ще стане в началото на 2019 година. Днес тази дата не изглежда сигурна, според Папалукас.

„Важно е да се вгледаме какво се случва в страната, която е крайна дестинация на тръбата - Италия. Новоизбраното италианско правителство е под огромен натиск заради бюджетния си план, който среща противодействието на Брюксел, а и заради рейтинговите агенции, които намаляват италианския кредит. Така че има нужда да се подчертае значението на Италия за европейския проект и да се използват всички възможности, за да бъде избегната частта на Гърция. Подозирам, че това е причината, поради която италианското правителство съвсем доскоро поставяше под въпрос Трансадриатическия газопровод.“

Като прибавим и споровете между държавите от Източното Средиземноморие за разграничаване на икономическите им зони, предизвикателствата пред EastMed стават твърде много. Далеч по-сигурен изглежда другият начин да се сдобием газ от региона - през Египет. През септември Кипър и Египет подписаха споразумение за прокаране на подводен газопровод от кипърската акватория до Египет. По същото време „Делек“ и „Нобъл Енерджи“ постигнаха споразумението за експорт на израелски газ за Египет.

Също наскоро, египетският министър на петрола Тарик ал Мола декларира готовността на страната си да събира и втечнява природния газ на страните от региона и да го изпраща в Европа, припомни Папалукас.

Газовата индустрия в самия Египет се развива много бързо след откриването на гигантското находище Зор в изключителната му икономическа зона южно от Кипър. Очаква се да бъдат открити още находища, така че египетските терминали Идку и Дамиета, които доскоро бездействаха, ще заработят отново на пълен капацитет.

„По тази причина и предвид проектите за терминал за втечен газ край Александруполис и интерконектора с Гърция, потенциалът на България изглежда огромен. Втечен газ от Източното Средиземноморие може да достигне Европа през Балканите“, аргументира се кипърският експерт.

Cross.bg

✓ Темни и гости в ефира днес

БНТ, „Сутрешен блок“

- История без маски - Христо Стоичков специално за БНТ.
- Промени в Закона за застраховането. Трябва ли да има таван на обезщетенията?
- Балканите и Израел. Коментар на проф. Владимир Чуков.
- Температурни амплитуди през ноември. Кога пристига зимата?

БТВ, "Тази сутрин"

- Защо националният омбудсман Мая Манолова открива приемна за граждани в бързия влак София - Варна?
- Трябва ли да има цена човешкият живот и какви обезщетения на близките на загиналите при катастрофи предлагат от ГЕРБ?
- Пациентски организации, срещу закриването на Обществения съвет към Фонда за лечение на деца. Кой ще решава съдбата им?
- Новата тема в „Чети етикета“, с Биляна Гавазова.
- Масови проверки след доставката на мухлясал кашкавал в ямболско училище. Какво ядат децата ни в учебните заведения?
- Коя жена ще се завърне във „Фермата“ след невероятния троен дуел?

Нова телевизия, „Здравей, България“

- Игри на кворум, игри на бюджет и... един вицепремиер на прицел. Говори Йордан Цонев от ДПС.
- Може ли Гражданската отговорност да стигне 700-800 лева? И колко ще получават близките на загиналите при катастрофи? Спор в студиото.
- Пиян блъсна двама на мотор и избяга. На живо - близките на пострадалите излизат на протест.

- Все повече дрогирани зад волана. Кои са последните комбинации от наркотици, които тестовете отчитат при шофьорите и какви са рисковете на пътя - отговорите в "На твоя страна".
- Нови разкрития по двойното убийство на едногодишното бебе и майка му. Разказват спешните лекари, поели сигнала.
- Да грабиш храна от гробище на Задушница. Или надви ли гладът морала?
- Пак протести срещу цените на горивата. Нагоре или надолу - колко ще плащаме, за да напълним резервоара? Коментар на Емил Димитров-Ревизоро.
- Олимпийската шампионка Мария Гроздева в помощ на хора с увреждания.
- "Плюс-минус. Коментарът след новините." Кузман Илиев и Владимир Сиркаров преди старта на най-новото публицистично предаване по NOVA.

✓ Предстоящи събития в страната за 05 ноември

София.

- От 09.00 часа в Дома на Европа ще се проведе 16-ото издание на форума „Европейски ден на предприемача“, организиран от Научноизследователския център на Софийски университет „Св.Климент Охридски“. Темата на тазгодишното издание е „Младежкото предприемачество – практики и перспективи“.
- От 11.00 часа в зала „София“ в гранд-хотел „София“ ще бъде представен Алтернативният бюджет за 2019 г. на БСП.
- От 14.00 часа в сградата на Централно управление на Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ) – София ще се проведе брифинг на Агенцията по повод епизоотичната обстановка в страната по отношение на заболяването Инфлуенца по птиците.
- От 16.00 часа пред сградата на Митница Аерогара София екипът на Спасителния център за диви животни на Зелени Балкани ще изпрати два ястребови орела за Испания. Птиците са спасени от митнически инспектори при опит за трафика им през ГКПП Ферибот Видин през 2010 г.
- От 16.30 часа в Центъра за книгата на Нов български университет ще бъде връчена Наградата за хуманитаристика „Богдан Богданов“ 2018.
- От 18.00 часа в Централното фоайе в Ректората на Софийския университет ще бъде открита фотографската изложба „Антарктида – поглед от другата страна“. Изложбата се организира от Българския антарктически институт и Националния център за полярни изследвания. Автор на снимките е Мирослав Цветанов, участник в 25-ата и 26-ата Българска антарктическа експедиция.
- От 18.00 часа в София Картинг Ринг (София Ринг Мол) ще бъде открито 11-ото издание на кампанията на „Каменица“ АД за безопасност на движението „Алкохолът е лош шофьор“. Мотото на кампанията е „Не обръщай волана в колело на късмета“.
- От 19.00 часа в Switch bar, под Моста на влюбените, ще бъде открита изложбата „Бъди вдъхновението“. Изложбата, което ще бъде поставена на Моста на влюбените до 16 ноември, включва 30 пана с фотографии на любители фотографи от фотоконкурса „Бъди Вдъхновението“ на тема „Защо си заслужава да живеем в България?“.
- От 19.00 часа в Центъра за култура и дебат „Червената къща“ ще се проведе лекция ще изнесе американския репортер Ед Кемик на тема „Вътрешен поглед върху американските медии“.

Бургас.

- От 14.00 часа в залата на ОДМВР – Бургас (ул. „Христо Ботев“ № 46) ще се проведе брифинг с участието на началника на „Охранителна полиция и КАТ“ при ОДМВР – Бургас – комисар Неделчо Рачев за популяризиране на трите етапа на стартиралата акция „Зима“.
- От 17.00 часа в сградата на Областна администрация Бургас ще бъде открита изложбата „Буквите говорят“, посветена на Деня на българските будители - 1 ноември. Изложбата представя млади автори от България, творещи в сферата на шрифта, типографията и калиграфията.

Варна.

- От 10.00 до 12.00 часа в клуба на ПП ГЕРБ на ул. „Г. Бенковски“ №1 народният представител от ПП ГЕРБ – Варна Нели Петрова ще има приеман ден за граждани.
- От 11.00 часа народният представител от ПГ „БСП за България“ Александър Паунов ще се срещне с граждани в централата на БСП на ул. „Македония“ 33. От 13.30 часа ще започне приемната на проф. Анелия Клисарова.

Кюстендил.

- От 11.00 часа ще се състоят демонстрации на специализираното тактическо звено за бързи действия на стадион „Осогово“ в Кюстендил.

Пловдив.

- От 17.30 часа в СКЛАД (ул. Екзарх Йосиф № 16, етаж 3) в Тютюневия град ще бъде открита изложбата „По пътя“. Тя е резултат от изследователски и творчески търсения на екип от Катедра „Етнология“ на Философско-историческия факултет (ФИФ) на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ и представя наследството на каракачаните, което реално и метафорично е вплетено в идеята за пътя и пътуването.

Русе.

- От 09.00 часа ще бъде открит Десетият фестивал на хора с увреждания „Светът е за всички – 2018 г.“, съфинансиран от Община Русе. От 10.00 часа в Канев център на Русенския университет ще бъде открита изложба-базар на изделия,

произведени от потребители на социални услуги. От 10.30 часа ще бъде открит концертът за деца със специални потребности.

Стара Загора.

- От 12.30 часа в зала „П.Р. Славейков“ на Община Стара Загора ще се състои тържественото представяне и обявяване избора на първия Млад омбудсман на МЛАДА ЗАГОРА.
- От 18.30 часа в зала „П. Р. Славейков“ на Община Стара Загора организаторите на безплатно обучение по информатика за ученици ще дадат подробности за групите и графика, по който ще се извършва обучението. 4-те модула на иновативното обучение ще запознаят старозагорските ученици от 5-и до 12-и клас с основите на програмирането, роботиката, виртуалната реалност, както и стъпките на успешния стартъп.

Шумен.

- От 14.00 часа в зала № 2 на Областната администрация Шумен ще се проведе извънредното заседание на Общото събрание на Асоциацията по ВиК на обособената територия, обслужвана от „ВиК-Шумен“.

Profit.bg

✓ Британският паунд скочи до двуседмичен връх

Азиатските акции поевтиняват днес, след като опасенията за по-бързо вдигане на лихвите в САЩ и несигурността около търговската война между САЩ и Китай ограничиха инвестициите в по-рисковите активи.

В същото време британският паунд скочи до двуседмичен връх, вследствие на надеждите относно сделката за брекзит.

Пазарите се очаква да бъдат колебливи преди междинните избори за Конгреса в САЩ утре.

Според социологическите проучвания, има голяма вероятност Демократическата партия да спечели контрола над Камарата на представителите, след като в продължение на 2 години на практика нямаше политическа власт във Вашингтон. Републиканската партия на Доналд Тръмп се очаква да контролира Сената.

Азиатско-тихоокеанският индекс на MSCI изгуби 1.5% днес, доближавайки се до 1.5-годишния връх от 505.61 пункта.

Японският Nikkei губи 1.3%, докато южнокорейският индекс падна с 1.4%.

Китайските акции отвориша на отрицателна територия, като индексът на сините чипове CSI300 губи 1.4%, въпреки че президентът Си Дзинпин обеща да намали митата върху вноса и да продължи да разширява пазарния достъп.

Си обаче призна, че условията в чужбина са създали някои предизвикателства за китайската икономика.

Фючърсите на S&P 500 отчитат понижение от 0.3%, след като щатските индекси записаха понижения в последната сесия за миналата седмица.

В петък САЩ обяви солиден ръст на заетостта за октомври, както и увеличение в заплащането, което допълнително засили очакванията за вдигане на лихвите през декември.

Подобни оптимистични данни през февруари доведоха до понижения на световните пазари и сериозни разпродажби при облигациите и акции, най-вече на развиващите се пазари, както и до поскъпване на долара.

Британският паунд поскъпна до двуседмичен връх днес, вследствие на засилващите се надежди за гладък брекзит.

Само пет месеца преди датата за излизане на Великобритания от ЕС преговорите са в задънена улица и статия на Sunday Times, че предстои сделка, включваща всички британски митници в споразумението по раздялата с ЕС, бе достатъчна, за да оскъпи паунда до 1.3062 долара, което бе най-високото ниво от 22 октомври.

От канцеларията на премиера Мей обявиха, че публикацията в Sunday Times е спекулативна, но добавиха, че споразумението по оттеглянето е на 95% договорено и че преговорите продължават.

Паундът за последно поскъпваше с 0.1%, до 1.2989 долара, след като Telegraph информира, че все още има сериозни препятствия пред финализирането на преговорите.

Щатският долар не успя да запази ръста си от петък след оптимистичните данни за заетостта в САЩ. Доларовият индекс, който следи представянето на долара спрямо шест други основни валути, за последно губеше 0.1%, до 96.459.

Спрямо йената доларът запазва нивото от 113.17. Еврото остава без промяна и се разменя срещу 1.1387 долара.

При суровините, цените на петрола се понижиха, след като началото на щатските санкции срещу Иран бе смекчено от изключения, които ще позволят на някои страни да внасят петрол от Иран, поне временно.

Щатският лек суров петрол поевтиня с 48 цента, до 62.66 долара за барел, докато петролът от сорта брент за последно губеше 44 цента, до 72.39 долара за барел.

Спот цената на златото се задържа близо до 1-.5 седмичен връх вследствие на солидното търсене около празника Дивали в Индия, която е най-големият купувач в света. Цената остана без промяна на ниво от 1 232.4 долара за тройунция.